

Jak interpretować „dużą klauzulę generalną”, przewidującą ogólny zakaz stosowania nieuczciwych praktyk?

Art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym [dalej u.p.n.p.r.] ustanawia klauzulę generalną zgodnie, z którą praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli łącznie spełnia dwie przesłanki tj. jest sprzeczna z dobrymi obyczajami a także w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu.

Jak wynika z uzasadnienie u.p.n.p.r., pod sformułowaniem dobrych obyczajów „*kryje się zarówno szczególna umiejętność, staranność zawodowa, uczciwość działania oraz dobra wiara*”¹. Tym samym, dokonując wykładni pojęcia dobrych obyczajów należy odwoływać się do zachowania przedsiębiorców w sferze działalności gospodarczej rozumianych jako normy moralne i zwyczajowe stosowane w działalności gospodarczej

Drugą z przesłanek zastosowania klauzuli generalnej art. 4 ust. 1 u.p.n.p.r. jest, aby stosowana praktyka w istotny sposób zniekształcała lub mogła zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta. Tym samym nie jest konieczne, aby praktyka rzeczywiście wpłynęła na decyzję konsumenta, wystarczy, aby istniało przynajmniej prawdopodobieństwo, że dana praktyka może zniekształcić zachowanie przeciętnego konsumenta. Ustawodawca polski nie zdefiniował natomiast sformułowania „istotny sposób zniekształcała zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta”. W tej sytuacji niezbędne jest bezpośrednie odwołanie się do Dyrektywy 2005/29/WE (została on transponowana do polskiego systemu prawnego właśnie przez u.p.n.p.r.), która wskazuje, że istotne zniekształcenie zachowania gospodarczego konsumentów „*oznacza wykorzystanie praktyki handlowej w celu znacznego ograniczenia zdolności konsumenta do podjęcia świadomej*

¹ *Uzasadnienie projektu ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, Druk sejmowy V kadencji Nr 1981, s. 25.*

decyzji i skłonienia go tym samym do podjęcia decyzji dotyczącej transakcji², której inaczej by nie podjął”. Należy przy tym podkreślić, że oceny istotności zniekształcenia należy dokonywać z perspektywy przeciętnego konsumenta. Co warto jednak podkreślić, praktyka rynkowa może mieć miejsce przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. W orzecznictwie sądów polskich za praktykę, która istotnie zniekształcała zachowania rynkowe przeciętnego konsumenta uznano np. uzależnienie przyjęcia reklamacji wadliwego telefonu od skorzystania z gwarancji (*Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 czerwca 2016 r., w sprawie o sygn. akt V ACa 562/15*) czy też podawanie nieprawdziwej informacji o bezpłatności przelewów dokonywanych przez Internet i przez telefon (*Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 1685/14*).

Hubert Plichta

² Art. 2 lit. k) Dyrektywy 2005/29/WE „*decyzja dotycząca transakcji*” oznacza każdą podejmowaną przez konsumenta decyzję co do tego, czy, jak i na jakich warunkach dokona zakupu, zapłaci za produkt w całości lub w części, zatrzyma produkt, rozporządzi nim lub wykona uprawnienie umowne związane z produktem, bez względu na to, czy konsument postanowi dokonać czynności, czy też powstrzymać się od jej dokonania”